

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2024 – HERNING

Mød forskerne

MARIE KOLDKJÆR HØJLUND
LEKTOR OG PH.D. I AUDIODESIGN, AARHUS UNIVERSITET

Et nyt år på Folkeuniversitetet

Vi lever i svære tider. Verden synes mere kompleks end nogensinde før, og den konstante strøm af nyheder, der skyller ind over os, bidrager i højere grad til at forplumre billedet end til at klargøre tidens udfordringer og vores plads i verden.

I en sådan situation er der brug for tid og rum til at fordybe sig. Det er først og fremmest dét, vi hver dag stræber efter at skabe sammen med jer og de mere end 1.000 forelæsere, der hvert eneste år lægger vejen forbi Folkeuniversitetet.

På Folkeuniversitetet hylder vi forskerne, eksperterne og fagpersonerne. Mennesker, der har viet deres liv til at fordybe sig i deres fagområder, og som gavmildt og fortællelystent deler ud af deres viden. Viden, der kan forbavse og forbløffe. Viden, der kan forandre.

For vi har alle brug for at få rokket lidt ved vores verdenssyn fra tid til anden. For at få nye perspektiver på vores egen tilværelse og den verden, vi lever i. Vi har brug for at følge vores nysgerrighed og lade os forundre over litteraturen og kunsten, over naturens vidundere og historiens dybder.

Det er derfor en sand fornøjelse endnu en gang at kunne byde velkommen til et nyt år på Folkeuniversitetet. Programmet, du har mellem hænderne, er fyldt til bristepunktet med forelæsninger, byvandring, livestreams, festivalarrangementer og meget, meget mere. Så uanset om du ønsker at blive klogere på astrofysik eller storpolitik, om du er med på tiende år eller skal til din første forelæsning – velkommen til et nyt år på Folkeuniversitetet.

God fornøjelse med programmet.

Sten Tiedemann
Rektor

Indhold

SIDE 6 Gratis livestreams

SIDE 8 Forelæsninger – forår 2024

SIDE 20 Forelæsninger – efterår 2024

SIDE 28 Århundredets Festival i Aarhus

SIDE 35 Praktiske oplysninger

VIDEN FOR ALLE

På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangs-krav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig – i forelæsninger, festivaler, artikler, radio, podcasts og livestreams. Tilmeld dig vores nyhedsbrev, så får du besked om det hele.

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt os på info@fuau.dk eller 8843 8000.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

AU, Campus Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

Vi skal tage ansvar for lyden omkring os

Vi er omringet af lyd, men selvom de fleste foretrækker varme og rare klange, har vi en tendens til at normalisere dagligdagens usunde støj. Sådan behøver det ikke at være. Kunst og design kan hjælpe os med at finde melodien og skabe en mere harmonisk hverdag.

Af: Brian Traantoft Rasmussen

Blæstens sus i bløde blade, bussers brøl på våde veje, børnehvin på rut-sjebaner. Selv i et lydtæt rum kan vi høre knogler knirke og hjertet slå. Vores liv er nedsunket i lyd. Og de vibrerende trykbølger påvirker i høj grad vores humør og helbred.

Det ved Marie Koldkjær Højlund alt om. Hun er lektor i audiodesign og musikvidenskab på Aarhus Universitet samt komponist, musiker og udøvende lydkunstner. I årevis har hun forsket i, hvad hverdagens lydmiljøer betyder for vores måde at leve på.

”Vi har alle en masse idéer om, hvordan hverdagen skal lyde, og det påvirker vores adfærd i forskellige rum. Vi opfører os automatisk helt anderledes i kirken end til en koncert. Men hvis vi ikke tænker over, hvorfor vi egentlig gør, som vi gør, har vi svært ved at forestille os, hvordan vi kan ændre på de ’normale’, men usunde lydmiljøer, vi lever i til dagligt,” forklarer hun.

Og der er mange gode grunde til at ændre på særligt storbylivets pulserende lydlandskab, understreger hun. Såkaldt ’dårlig støj’ – altså insisterende lyde, vi ikke selv kan kontrollere – påvirker nemlig vores fysiske og mentale sundhed enormt negativt. Den slags støjinferno er bl.a. associeret med depression og demens.

Ifølge lydforskeren fra Aarhus Universitet kan kunst, design og musik dog være med til at stille spørgsmål ved vores indgroede opfattelser af det ’normale’ lydbillede – og dermed skabe kulturforandringer og langt sundere lydmiljøer i vores hverdag.

NATURENS STEMME

Et af de steder, der trænger til en ny melodi, er landets fødestuer. Her er problemet ikke enerverende trafiklarm og dumpe drøn fra enorme byggeprojekter, men mere en kakofonisk disharmoni af tikkende ure, fjerne skrig og smækkende døre, der for de fødende kan forstærke følelsen af utryghed i en allerede presset situation.

Den lydlige virkelighed forsøgte Marie Koldkjær Højlund at ændre sidste år, da hun sammen med en forskergruppe installerede et lidt alterna-

tivt lyd-, lys- og videoværk på alle fødestuer på både Regionshospitalet Nordjylland og Regionshospitalet Gødstrup. Idéen til kompositionen kom direkte fra en række par, der snart skulle føde.

”Vi spurgte dem, hvilke lyde de associerede med ro og tryghed, og det mest gennemgående svar var lyde fra den natur, de kendte. Derfor tog jeg rundt med en naturfotograf i det nordjyske og optog i over et år natures skiftende lyde,” forklarer Marie Koldkjær Højlund.

Når de fødende par i dag kommer ind på en fødestue i Nord- og Midtjylland, mødes de af et totalmiljø, der i både farver, lys og lyd spejler årstiden udenfor. Interiøret er også lavet om. Stuen ligner mere et rart hotelværelse end et klinisk teknikrum, fortæller lydkunstneren.

Og lyden af bølgeskvulp, svajende fyrretræer og nattergalens sommersang – alt efter præference, for miljøet kan ændres på en tablet – har indtil videre haft en overraskende positiv effekt.

”De fødende føler sig mere trygge, parterne føler sig mere aktivt involverede, fordi de kan agere støttende DJ, og jordemødrene oplever, at de er mere stolte af det, de kan tilbyde,” fremhæver Marie Koldkjær Højlund.

ET HARMONISK MEDBORGERSKAB

Sundhedsvæsenet er i en dyb krise, og intet tyder på en forbedring lige foreløbig. Men måske kan den kulturforandrende kunst være med til at knække kurven.

For oplever sosu-assistenter, sygeplejersker og jordemødre, at arbejdspladsens lydmiljø faktisk kan ændres, kan det måske på sigt øge både deres arbejdsglæde og patienternes oplevelser.

”Vi lever et liv i lyd, og i bund og grund handler det her om sonisk medborgerskab. At vi simpelthen kræver at blive hørt, hvis vi lever i et usundt lydmiljø, og at vi sammen tør tage ansvar for, at hverdagen får en bedre og sundere lyd,” forklarer lydforskeren.

Gratis livestreams

Med Folkeuniversitetets livestreamede forelæsninger kan du åbne en verden af viden, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams. Moderator Noa Kjærsgaard Hansen guider os igennem. Tilmeld dig på fuau.dk.

2411-329

En sten i Grønland, der forandrede Jordens historie

TID: 24/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERS: Minik Rosing, professor i geologi, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet

Er man nysgerrig på at forstå Jordens historie og livets opståen, kan det være en god idé at rette blikket mod Grønland. Her findes intet mindre end nogle af verdens ældste bjergarter. Minik Rosing, der er professor i geologi ved GLOBE Institute på Københavns Universitet, har studeret de grønlandske bjergarter igennem mere end fire årtier. I stenene har han fundet spor efter fotosyntese, som danner grundlag for livet på Jorden. Rosing er anerkendt verden over for sin forskning. Ikke mindst for at have opdaget de tidligst kendte tegn på liv på Jorden. Det gjorde han i 3,8 mia. år gamle bjergarter fra Isua nordøst for Nuuk i Grønland. Til denne livestream kan du høre ham fortælle om, hvad der gør grønlandske sten helt særlige for Jordens historie. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 8.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-341

Hvem er vikingerne?

TID: 31/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERS: Kasper Holdgaard Andersen, ph.d., historiker, Moesgaard Museum

Der har de seneste årtier både i kulturlivet, på museerne og i medierne været et særligt fokus på vikingernes historie og betydning for vores selvopfattelse. De bliver fejret, kritiseret og diskuteret, når samtalen i forskellige sammenhænge drejer sig om dansk og nordisk identitet. Men hvem er vikingerne egentlig, hvordan opstod fortællingen om dem, og har de nordiske lande mere patent på deres fortælling end andre lande? Hvorfor tager vi vikingehatte på til fodboldkampe, og hvad betyder det, når en stor streamingtjeneste laver en serie om vikinger, der kun er løst baseret på historiske facts? Til denne livestream vil Kasper H. Andersen, historiker ved Moesgaard Museum, kigge nærmere på vikingernes identitet og den måde, vi gennem tiden har skrevet og omskrevet deres historie på. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 8.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-330

Nordens historie på 45 minutter

TID: 7/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERS: Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

At de nordiske lande i dag har et særligt fællesskab, kan ikke komme som den store overraskelse. Men hvad er det, historisk set, der binder os sammen? Og har vi altid sat pris på naboskabet? Slet ikke. Faktisk har det meste af den nordiske historie indtil begyndelsen af det 19. århundrede bestået af voldsomme krige i kampen om magten. Herfra voksede der en identitet ud af skæbnefællesskabet. Til denne livestream kan du opleve historiker og forfatter Lars Hovbakke, der vil give en 45 minutters lyn-introduktion til Nordens historie. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 8.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-331

Stormagtsspillet i Arktis

TID: 21/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

Det stærkt forværende forhold mellem Rusland og de øvrige arktiske stater efter den russiske invasion af Ukraine i februar 2022 har skærpet stormagtsspillet i Arktis og sat samarbejdet i Arktisk Råd under pres. Med finsk og svensk medlemskab af NATO er der lagt op til, at også NATO kommer til at spille en større rolle i regionen. Derfor er det formentlig slut med den særegne lavspænding, som har kendetegnet Arktis siden afslutningen af den kolde krig. Det er dårligt nyt for de arktiske småstater som kongeriget Danmark. Hvad driver det tiltagende stormagtsspil i Arktis? Og hvad er implikationerne for det arktiske samarbejde og regionens småstater? Det vil lektor ved Forsvarsakademiet Camilla Tenna Nørup Sørensen zoome ind på til denne livestream. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 8.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-332

Asger Jorn og den nordiske folkekunst

TID: 28/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Teresa Østergaard Pedersen, ph.d. og museumsinspektør, Holstebro Kunstmuseum

Du kender ham måske bedst som kunstneren bag det skandaleombruste værk 'Den foruroligende ælling', der blev udsat for hærværk i 2022. Men den danske billedkunstner Asger Jorn var livet igennem også optaget af nordisk folkekunst, som han arbejdede med i skrift, billeder og en række meget store projekter. Til denne livestream vil ph.d. Teresa Østergaard Pedersen, museumsinspektør på Holstebro Kunstmuseum, gøre os klogere på Asger Jorn og den nordiske folkekunst. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 08.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-333

Danmarks natur fra istid til nutid

TID: 6/3, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Hans Henrik Bruun, lektor og ph.d. i økologi og evolution, Københavns Universitet

Vi taler i dag meget om biodiversitetskrise og naturbevaring, og fra politisk hold forsøger man nu at bruge vildere natur med rådne træstammer og store planteædere som middel til at bremse artstabet. Men hvordan ser vild natur egentlig ud i Danmark? En del af svaret kan vi finde ved at kigge bagud på naturens og biodiversitetens udvikling i Europa – og i særdeleshed Nordeuropa – gennem de seneste par millioner år. Lektor Hans Henrik Bruun forsker og underviser til daglig i økologi og biologisk mangfoldighed ved Københavns Universitet og vil til denne livestream give et overblik over udviklingen og give sit bud på, hvilken natur og biodiversitet vi kunne få, hvis vi gav plads til det. Livestreamingen fungerer som optakt til Århundredets Festival, der den 8.-17. marts 2024 sætter fokus på NORDEN.

2411-370

En perfekt storm? Biden, Trump og præsidentvalget i USA 2024

TID: 10/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

I november 2024 er der atter præsidentvalg i USA, og en perfekt politisk storm er under opsejling. En 'kold borgerkrig' udkæmpes i øjeblikket i et stærkt polariseret USA. De to politiske partier dæmoniserer hinanden, og slag om demokratiske grundprincipper og kulturelle kerneværdier udkæmpes. Samtidig er den siddende demokratiske præsident, Joe Biden, og hans republikanske udfordrer, Donald Trump, historisk upopulære. Hvem vinder kampen om at være den mindst upopulære? Og hvor galt kan det egentlig gå? Til denne livestream kigger professor og leder af Center for Amerikanske Studier ved SDU Jørn Brøndal på de politiske udsigter i USA frem mod præsidentvalget i november 2024.

2411-376

Hvad er intelligens, og hvorfor er det så vigtigt at tale om?

TID: 24/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Lars Larsen, professor MSO i psykologi, Aarhus Universitet, og chef for Center for Livskvalitet

Hvad vil det sige at være dum? Er man så uintelligent? Og hvad er intelligens overhovedet for en størrelse? Spørger man professor MSO og intelligensforsker Lars Larsen, skal vi turde tale højt om intelligensforskelle. Det har nemlig en betydning for, hvilke muligheder vi har. Især er det interessant at kigge på alder og intelligens i et samfund, der kun bliver mere og mere komplekst med store informationsstrømme og digitale løsninger. Til denne livestream vil Lars Larsen give en introduktion til, hvad intelligens er, hvordan man måler det, og hvorfor det er så vigtigt at snakke om.

2411-369

Livsvigtige tarmbakterier

TID: 22/5, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVERISER: Christian Lodberg Hvas, overlæge, Lever-, Mave- og Tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital

Tarmproblemer er typisk ikke det første emne, der bliver bragt op, når dagens begivenheder skal vendes rundt om spisebordet, eller når man har tante Kirsten til bords til familiefesten. Men faktisk burde vi blive meget bedre til at tale om tarmen. 1 ud af 6 voksne danskere har irriteret tarm, og 50.000 danskere lever med kronisk tarmbetændelse. Tabuiseringen er heldigvis ikke smittet af på forskningen, som de seneste år i stigende grad har undersøgt og understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Ja, der findes ligefrem livsvigtige bakterier i tarmen. Til denne livestream kan du opleve Christian Lodberg Hvas zoome helt ind på tarmen og de mikroorganismer og det bakteriesamfund, som vi faktisk ikke kan leve uden – men som er under hastig forandring.

Tilmeld dig
på fuau.dk

Forår 2024

2413-177

Alt hvad du bør vide om psykologi

TID: 24/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, hvordan lærer vi, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, lærer, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologien, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver desuden redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse for andre mennesker.

24/01: Kognitionspsykologi. Simon Nørby, lektor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet

31/01: Læringspsykologi. Lea Lund, ph.d. i uddannelsesforskning og seniorforsker ved Center for Fælles Beslutningstagen, Syddansk Universitet

07/02: Socialpsykologi. Christopher Kehlet Ebbrecht, ph.d. i psykologi, Aarhus Universitet

14/02: Personlighedspsykologi. Ole Michael Spaten, lektor i personlighedspsykologi, Aalborg Universitet

21/02: Udviklingspsykologi. Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

28/02: Anvendt psykologi. Thomas Koester, human factors specialist, FORCE Technology

2413-143

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 24/1, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri. Bliv introduceret til den positive psykologiske teorier og metoder.

24/01: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

31/01: Mental robusthed i hverdagen. Tanja Staal Wegner, cand.pæd.psyk. og positiv psykologisk coach

07/02: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

14/02: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

21/02: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand, lektor i pædagogisk psykologi, KP, og uddannelseschef i Styrkeakademiet

2413-176

Taknemmelighed

TID: 24/1, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse. Taknemmelighed er en del af den positive psykologi, som har fokus på det, der fungerer hos mennesker frem for psykiske dysfunktioner. Undervisningen gennemgår forskningen i taknemmelighed siden Aristoteles og frem til nutidens psykologiske forskning i trivsel og livskvalitet og giver eksempler på taknemmelighedsøvelser.

2413-164

Indblik i Europa

TID: 24/1, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15, 1 onsdag kl. 17.30-19.15, Ingen undervisning 7/2
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor godt kender du de enkelte lande i Europa? Hvad er der sket i Storbritannien efter Brexit? Hvilken rolle spiller mafiaen i dagens Italien? Kan Frankrig forene en plads i et nyt Europa med sin gamle forestilling om unik fransk 'grandeur'? Hvordan står det til i de 'nye' lande i Central- og Østeuropa? Og kan Tyskland redde det europæiske projekt uden at gå på kompromis med sin egen befolkning? Europa er som kontinent rigt på mangfoldighed. Der er mange geografiske, sproglige, økonomiske, politiske, religiøse og kulturelle forskelle landene imellem – og internt i de enkelte lande. Europa handler både om det politiske Europa, der fylder i medierne, men også om et rigt kulturliv og et idéhistorisk fællesskab. Tag med på en rejse gennem Europa, og få indblik i landenes nyere historie og aktuelle virkelighed.

- 24/01: Østeuropa.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 31/01: Spanien.** Svend Christian Rybner, forfatter, foredragsholder og historiker
- 14/02: Italien.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 21/02: Storbritannien.** Ole Helmersen, lektor emeritus i engelsk, Copenhagen Business School
- 28/02: Frankrig.** Henrik Prebensen, seniorforsker i fransk, Københavns Universitet
- 06/03: Tyskland.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
- 13/03: Tyrkiet.** Mathias Findalen, historiker og forfatter

2413-083

Konfliktkompetent

TID: 24/1, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERS: Timo Klindt Bohni, cand.psych. aut.

Konflikter er en uundgåelig bestanddel af arbejdslivet. At de også kan være nødvendige og til tider ligefrem værdiskabende, er måske mere overraskende. Uanset hvad er én ting sikkert: Evnen til at tackle konfliktfyldte situationer er en central del af både ledere og medarbejders værktøjskasse. De fleste mennesker forbinder konflikter med noget ubehageligt – vrede, trykket stemning, skænderier og ødelagte relationer. Men med de rette metoder og forholdemåder er der faktisk en god chance for, at værdiforskelle og intersemodsætninger kan føre til nye erkendelser og bedre beslutninger. Det sidste kræver dog konfliktkompetente aktører – mennesker, der formår at være uenige på en hensigtsmæssig måde. De færreste er konfliktkompetente af natur, men de fleste kan træne sig til at blive det og ved hjælp af nogle enkle greb opnå bedre relationer og resultater.

2413-282

Celledeling – kontrol og kræft

TID: 31/1, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVERS: Lotte Bjergbæk, lektor i molekylærbiologi, Aarhus Universitet

Lige siden vores forældres celler smeltede sammen til et nyt verdensmirakel, har cellerne delt sig. Strenge kontrolsystemer overvåger hele tiden celledelingsprocessen for at sikre, at en rask celle ikke forvandler sig til en syg. Hvis dette slår fejl i blot én af vores 50 billioner celler, er kimen til kræft sået. I behandlingen af kræft bekæmper vi syge celler på deres evne til at dele sig, men hvaler og elefanter har taget helt andre mekanismer i brug, og naturen gemmer givetvis på flere strategier, som vi i fremtiden kan udnytte til at bekæmpe sygdomme, allerede inden de opstår. Få et indblik i kroppens celledeling, kontrolmekanismer, og hvad der sker, når celledelingen løber løbsk.

Få nyhederne først

Tilmeld dig Folkeuniversitetets nyhedsbrev på fuau.dk og få inspiration om bl.a. særlige tilbud og arrangementer

2413-212

Danmarks natur

TID: 31/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

At stå musestille ved synet af et sky rådyr på marken, betragte en rov-fugl hænge i luften på udkig efter sit næste bytte eller lægge sig ned i græsset og kigge på nogle af landets mindste skabninger. Mulighederne for naturoplevelser er mange i Danmark. Uanset hvor du bor, er naturen og fascinerende arter af dyr, planter og svampe inden for rækkevidde. En tur udenfor byder ofte på unikke oplevelser, hvad enten du er ude for at løbe en tur langs vandet eller på søndagstur med familien i skoven. Forelæsningsrækken klæder dig på til din næste tur ud og giver fif til, hvad der er værd at lægge mærke til. Hør en lang række forskere og eksperter fortælle om nogle af de mange spændende arter, man finder i Danmarks natur, hvad enten det er helt almindelige arter eller overras-kende sjældenheder.

- 31/01: Insekter.** Philip Francis Thomsen, lektor i økologi, Aarhus Universitet
- 07/02: Fisk.** Peter Rask Møller, kurator og lektor i zoologi, Statens Naturhistoriske Museum
- 14/02: Planter.** Henrik Ærenlund Pedersen, botaniker, Select Nature
- 21/02: Padder og krybdyr.** Hans Viborg Kristensen, samlingsansvarlig konservator og kurator, Naturhistorisk Museum
- 28/02: Fugle.** Kevin Kuhlmann Clausen, seniorforsker i faunøkologi, Aarhus Universitet
- 06/03: Pattedyr.** Peter Sunde, professor i faunøkologi, Aarhus Universitet

2413-141

Grundtvig: Danmarks store mand

TID: 31/1, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

N.F.S. Grundtvig står frem som en af de mest centrale skikkelser i Danmark de seneste 200 år. Ofte menes han at være ophavsmand til alt det gode, der har defineret Danmark historisk siden 1800-tallet. Det er således blevet en grundfortælling i Danmark, at landet, nationen og folket blev formet efter Grundtvigs tanker om frihed, ånd og fællesskab. Men kan vi virkelig tage ham til indtægt for alt fra velfærdsstat til tillidskul-tur? Og har han stadig noget at sige os i dag? Fem grundtvigforskere forsøger at give os svaret og nye perspektiver, når de går helt tæt på Grundtvig.

- 31/01: Introduktion. Grundtvig: Danmarks store mand.** Lone Kølle Martinsen, ph.d. og seniorforsker i historie, Aarhus Universitet
- 07/02: Religion: Den hedenske Grundtvig.** Hans Jørgen Lundager Jensen, professor i religionsvidenskab og dr. theol., Aarhus Universitet
- 14/02: Politik: Den politiske Grundtvig.** Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie
- 21/02: Kunst: Den billeddannende Grundtvig.** Carsten Bach-Nielsen, lektor emeritus i kirkehistorie, Aarhus Universitet
- 28/02: Samfund: Den tillidsvækkende Grundtvig.** Sasja Emilie Ma-thiasen Stopa, postdoc i teologi, Aarhus Universitet

Tag med bl.a. astrofysiker Ole Eggers Bjælde ud i universet. Hør om naturkræfterne, og om der kan tænkes at findes en femte fundamental kraft. Se side 11.

2413-225

På jagt efter slægts-historien i kilderne

— **TID:** 31/1, 1 onsdag, kl. 17.15-21.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Gamle fotografier, breve og gode historier fra forældre, bedsteforældre og oldeforældres tid. Hvad stiller man op med dem, og hvordan finder man frem til flere oplysninger og måske flere billeder, der kan være med til at få histo-rien til at hænge sammen? Det handler om arbejdet med lokal- og slægtshistorie – om at være kritisk over for kilderne og om at få øje på de gode historier. Denne aften tager vi ud-gangspunkt i arbejdet med fotografier – hvor-dan vi kan bygge historien op omkring et eller flere gamle fotografier med brug af mundtlige beretninger, breve, aviser, kirkebøger, folketæl-linger og den litteratur, der handler om tiden og om detaljerne, vi ser i billederne. Historiker Per Nielsen har undervist i læsning og brug af skriftlige kilder på Københavns Universitet og brugt fotografier og mange andre typer kilder i sin egen forskning.

2413-062

Asger Jorn – rastløs rebel

— **TID:** 31/1, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Teresa Østergaard Peder- sen, ph.d. og museumsinspektør, Holstebro Kunstmuseum

En af Danmarks internationalt mest berøm- te kunstnere, Asger Jorn (1914-73), ville være fyldt 110 år i 2024. De fleste forbinder Jorn med de farvestærke og ekspressive oliemalerier, som i dag hænger på verdens største kunst- museer. Men den produktive, provokerende og politisk engagerede lærersøn fra Vejrum var meget andet end maler. Med et omfattende forfatterskab inden for alt fra kvantefysik og politisk teori til arkæologi og kunstfilosofi var Jorn en aktiv debattør og en bemærkelsesvær- dig kulturpersonlighed. Han var iværksætteren bag nogle af efterkrigstidens væsentligste kunstnergrupperinger i Europa og manden bag en af danmarkshistoriens største kunst- gaver med donationen af en kunstsamling på over 5.500 værker af 150 forskellige kunstnere til Silkeborg. Forelæsningen kommer rundt om kunstneren og mennesket Asger Jorn. NB! Fo- relæsningen er rykket fra den 24/1 til den 31/1.

2413-462

Universets fundamentale kræfter

— **TID:** 21/2, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Alt i verden er påvirket af de fire naturkræf- ter – den elektromagnetiske kraft, den svage kernekraft, den stærke kernekraft samt tyng- dekraften. Det er dem, der gør, at mennesker ikke falder fra hinanden, at Solen lyser, og at gigantiske galakser støder sammen. Kræfterne er nemlig ansvarlige for alle fysiske vekselvirk- ninger i universet. Men hvorfor kan to protoner være lige ved siden af hinanden, selvom de frastøder hinanden? Hvordan kan vi se kræf- ternes effekt? Og kan der findes en femte fun- damental kraft? Få svar på det og meget mere, når et stærkt hold forskere sætter fokus på de fire naturkræfter og de nyeste opdagelser, der involverer dem.

- 21/02: Den elektromagnetiske kraft.** Michael Drewsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
- 28/02: Den svage kernekraft.** Hans Otto Uldall Fynbo, professor i eksperimen- tel kernefysik, Aarhus Universitet
- 06/03: Tyngdekraften.** Niels Obers, profes- sor i teoretisk partikelfysik, Køben- havns Universitet
- 13/03: Den stærke kernekraft.** Hans Otto Uldall Fynbo, professor i eksperimen- tel kernefysik, Aarhus Universitet
- 20/03: Findes der flere fundamentale kræfter?** Ole Eggers Bjælde, astrofy- siker og museumsinspektør, Science Museerne, Aarhus Universitet

2413-009

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

— **TID:** 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprog- forsker, forfatter og projektleder

Amalie fra Paradise Hotel gør det meget. Jour- nalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og ta- lemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfin- digheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

2413-175

Slip bekymringerne

— **TID:** 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Sofie Mundbjerg autoriseret psykolog, Psykologhuset ReView

Hvad nu, hvis det går galt? Hvad mente ved- kommende med det? Er jeg mon god nok? Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at tackle kriser på er ved at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig baggage. Men psy- ken skal ikke betragtes som en rygsæk. Ifølge ny forskning inden for metakognitiv terapi bør sindet i stedet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Hvis vi bruger mange timer dagligt på at spekulere og bekymre os om, hvordan vi skal løse et problem, tapper vi os selv for energi og livsglæde. Vi bør i stedet fo- kusere på at begrænse tiden, vi bruger på den- ne slags tanker. Brug denne dag som en intro- duktion til metakognitiv terapi, og få øvelser til at arbejde med at løse konkrete bekymringer.

2413-035

En dag skal vi dø – etik og jura ved livets afslutning

TID: 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Lilian Zøllner, ph.d. i religion og forhenværende leder af Center for Selvmordsforskning

Vi skal alle dø, og vi kommer alle til at tage afsked med et familiemedlem eller en nær ven. Det er et vilkår for os alle. Men hvordan bliver afskeden bedst mulig, og hvad er egentlig i afdødes ånd? For mange kommer der også en lang række etiske overvejelser om rigtigt og forkert i forbindelse med afskeden. Mens vi er i live, kan vi træffe beslutninger om vores sidste tid. Lovgivningen åbner for langt flere muligheder, end vi er klar over, men juraen kan ikke stå alene. Bliv klogere på etik og jura ved livets afslutning.

2413-149

Canada – historien om en stat uden folk

TID: 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Under ledelse af den charmerende premierminister Justin Trudeau har Canada i de seneste år vist sig som et nyt bud på Nordamerikas og Vestens politiske foregangsland. Canada har i de sidste ti år vakt international opmærksomhed af flere årsager. Som et land, der kom helskindet gennem finanskrisen i 2008; som et multikulturelt samfund, der har held med at integrere flygtninge og indvandrere; som et land, der bestandig ligger i toppen af internationale målinger af livskvalitet; og som et land, der lærte at overtage det bedste fra Nordamerika og Europa og kasserede det værste. Er Canada en model for resten af verden i en tid, hvor der er mangel på forbilleder? Eller bliver Canadas høje renommé holdt oppe af myter, som canadierne selv har skabt om deres samfund som modsætningen til USA?

2413-095

Rusland – formet af krig

TID: 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Niels Bo Poulsen, militærhistoriker samt leder af Institut for Strategi og Forsvarsstudier, Forsvarsakademiet

Med krigen i Ukraine er alles blik rettet stift mod Rusland, imens vi forsøger at forstå det uforståelige – at der igen er krig i Europa. Hvordan kan det ske? Ruslands krige kan i stort omfang forklare den historiske udvikling, landet har været igennem. Denne dag dykker vi ned i fem russiske krige – napoleonskrigene, krimkrigen, 1. og 2. verdenskrig samt ukrainekrigen – for at forstå nutidens Rusland. Eksempelvis er 2. verdenskrig en central del af Putinstyrets fortælling om russisk nationalidentitet. Både mht. at fremstille omverdenen som truende og invasionsparat, men også mht. at skabe stolthed over, hvad Rusland formår, når dets styrker går i felten. Ukrainekrigen danner afsæt for at drøfte aktuelle udviklingstræk i det russiske samfund, herunder landets omfattende militarisering, og om det kan komme til et militærkup i Rusland.

2413-101

Det meningsfulde arbejdsliv

TID: 16/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISERE: Christian T. Lystbæk, lektor i organisation og ledelse, Aarhus Universitet, og Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Sundhedsstyrelsens rapport fra 2021 om 'Danskernes Sundhed' fortæller os, at det mentale helbred er i frit fald. Vi får stadig sværere ved at se meningen med det, vi foretager os. Der er brug for bæredygtige løsninger nu. Bliv klogere på, hvad vi i fællesskab, på den enkelte arbejdsplads, kan gøre ved situationen. Få noget at tænke over, værktøjer med hjem og noget at grine af: Gennem kurset bliver du inspireret til at forstå dig selv og de andre på måder, der giver selvindsigt, mening, skaber nye perspektiver og løfter dit eget dannelsesniveau. Kurset indeholder konkrete og meget let tilgængelige metoder til langsomt, men sikkert at udvikle dit og fællesskabets behov for stadig mere mening i arbejdslivet.

Vi byder på gratis
livestreamede forelæsninger,
der kun er et klik væk

SE SIDE 6

Historien lever! Tag med til Århundredets Festival i Aarhus eller Historiske Dage i København i marts. Se side 18 og 28.

2413-123

Impostor-komplekset – slip dit faglige mindreværd

TID: 20/3, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Ann C. Schødt, forfatter og forandringsfacilitator, Potentialefabrikken

Impostor-fænomenet er en slags professionelt mindreværds kompleks, der især rammer de mest kompetente, introverte og/eller begavede, som alligevel kan få præstationsangst og være bange for at blive bedømt, fordi de har høje forventninger til sig selv, men lav eller svingende selvtilid. I praksis betyder det, at den dygtige, kompetente, intelligente person, andre ser, ikke stemmer overens med personens egen selvopfattelse. Derfor kan mange impostor-ramte have en oplevelse af at bluffe (impostor) og spille skuespil, så de går bare og venter på, at nogen skal gennemskue og afsløre dem! Få indblik i forskningen på området, og bliv klogere på, hvorfor netop du og andre kæmper med det.

2413-231

Turen går til Berlin

TID: 20/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Tag med på en kulturhistorisk rejse gennem Berlins omskiftelige historie. Siden genforeningen er Berlin blevet en af Europas førende kunst- og kulturmetropoler. De gamle arbejderkvarterer Prenzlauer Berg og Friedrichshain-Kreuzberg har for længst opnået kultstatus, men i dag er det i lige så høj grad de mindre veletablerede kunst- og kulturprojekter i bydele som Wedding og Weissensee, der får internationale kulturudøvere til at se mod Berlin. Samtidig blev byens udbud inden for den etablerede kunst- og kulturverden udvidet kolossalt i 2021, da Berlins byslut åbnede som et kæmpe museumslandskab. Vi skuer også længere tilbage og inddrager Berlins kulturhistoriske udvikling i tiden op til 1918, i mellemkrigstiden og i efterkrigstidens delte by. På den måde vil vi se, hvordan Berlins historie har virket som en adrenalinindsprøjtning på kreativiteten.

2413-142

Lev et godt og sundt liv med Det Dobbelte KRAM

TID: 20/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i arbejdsliv

Nedsat mental sundhed, livsstilsrelaterede sygdomme og kroniske sygdomme er blandt de største udfordringer på sundhedsområdet i dag. Hvordan kan man holde alvorlig stress og den første sygdom fra døren og genopbygge sin mentale sundhed og trivsel – også når livet byder på modstand og sygdom? Denne aften stiller vi skarpt på sundhed og trivsel i hverdagslivet – især med fokus på de beskyttende faktorer: dét, der virker, og dét, vi gerne vil have mere af. Hør bl.a. om sundheds- og trivselsmodellen Det Dobbelte KRAM. Her suppleres de traditionelle KRAM-faktorer med et mentalt sundheds-KRAM – Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Forelæsningsen bygger på bogen 'Det Dobbelte KRAM' (Hans Reitzels Forlag).

2413-006

Dantes Inferno – i maleri, skulptur og arkitektur

TID: 3/4, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Ole Meyer, cand.mag. i dansk og engelsk og forfatter til den seneste oversættelse af 'Dantes Guddommelige Komedie'

Dantes såkaldte 'Guddommelige' Komedie (selv kaldte han den kun Komedie) er skrevet for 700 år siden og har til stadighed inspireret billedkunstnere: malere (bl.a. Reynolds, Géricault, Jesper Christiansen), tegnere og grafikere (bl.a. Doré, Rauschenberg, Tom Phillips), billedhuggere (bl.a. Rodin) foruden enkelte arkitekter (senest Schmidt, Hammer & Lassen). Det gælder især første del, Inferno – eller Helvede. Forelæsningsen viser eksempler på, dels hvordan eftertiden har opfattet forfatteren selv, dels hvordan man har prøvet at visualisere de forskellige straffe i Helvede i konkret eller mere abstrakt form. Vi slutter af med et kort blik til det øverste Paradis. Deltagerne får tilsendt links til tekstuddrag inden forelæsningsen. Kendskab til værket er en fordel, men ikke en forudsætning.

Heldagskurser – få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få konkrete værktøjer inden for ledelse, kommunikation og konflikthåndtering.

2411-325

Leder uden kasket

— **TID:** 13/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1475 kr.
UNDERVISER: Bodil Egede-Lassen, ledelsesudviklingskonsulent

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt for dig at navigere i et krydspres af forventninger. Kurset henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel. Du har måske en funktion som projektleder, koordinator, teamleder eller tovholder.

2411-326

Kunsten at dvæle i dialogen

— **TID:** 13/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1475 kr.
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet, og gæsteforsker på CBS/Master of Public Governance

Hvad kendetegner den bæredygtige og meningsfulde samtale, der giver værdi for samtaleparterne? Ikke alle samtaler og dialogtyper er hjælpsomme og nyttige for den enkelte person. Det er vigtigt at forstå såvel den sociale som den organisatoriske ramme for samtalen for at kunne give den værdi og mening. Dialogen er med til at sikre os et holdepunkt og en integritet i vores måde at agere i verden på. Hvis vi dvæler i dialogen, åbner der sig nye muligheder for en grundlæggende forståelse af os selv og hinanden. Få input til at lytte til dig selv og den anden i dialogen, så du opnår en bæredygtig og meningsfuld samtale, som i sidste ende kan hjælpe dig til at finde dit etiske ståsted og egne personlige værdier.

Opdag Verden

Marokko – et eventyr i farver

Fra Marrakesh gennem ørkenbyer til Essaouria

Oplev folkelivet i Marrakesh' labyrintiske medina
Udforsk den mur-omkransede karavaneby Taroudant
Bo på riad i kystbyen Essaouira og smag på det marokkanske køkken

14 dage · halvpension · fra 36.990 kr.
23. januar · 19. marts · 12. oktober · 16. november

På sporet af Egypten

En rejse gennem Egyptens eventyrlige historie

Egyptens største mesterværker samt trinpyramiderne ved Sakkara
4 nætter i Luxor med god tid til fordybelse i områdets templer og grave
2 indenrigsflyvninger giver mindre transporttid og flere oplevelser

12 dage · halvpension · fra 19.990 kr
28. jan · 12. feb · 26. feb · 3. marts · 25. marts m.fl.

Jordan rundrejse

Eventyr i et gæstfrit kongedømme

God tid i den skjulte by, Petra, med 2 hele dage
Udforsk den eventyrlige dal; Dana Natural Reserve
Oplev Det Døde Hav og den rødlige Wadi Rum-ørken

12 dage · halvpension · fra 18.990 kr.
25. februar · 17. marts · 24. marts · 21. april m.fl.

Forlænget weekend i Istanbul

Oplev essensen af Istanbul på 5 dage

Oplev Istanbuls skjulte juvel Rustem Pasha Moskéen
Udforsk Hagia Sophia; det flotteste eksempel på byzantinsk arkitektur
Sejl på Bosphorus-strædet, som skiller Europa og Asien fra hinanden

5 dage · halvpension · fra 7.990 kr.
18. april · 25. april · 2. maj · 9. maj · 16. maj m.fl.

NY
REJSE

Mindre grupper · Danske rejseledere
86 22 71 81 · www.viktorsfarmor.dk

Fremragende | 4,7 ud af 5

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS

Sultne slanger kan få os hurtigere ud af sygesengen

Nogle dyr er abnorme slughalse, andre ældes baglæns eller sover halve år ad gangen. Studier af dyrs ekstreme egenskaber lærer os meget om naturens vilde væsener, men også noget om, hvordan vi mennesker kan blive bedre til at tilpasse os den verden, vi lever i.

Af: Brian Traantoft Rasmussen

Slanger, der faster i månedsvis, bjørne, der sover vintermørket væk, ørkenrotter, der lever under jorden uden ilt. Naturen vrirler med arter, der er i stand til at overleve under ekstreme forhold. Og professor i zoofysiologi ved Aarhus Universitet Tobias Wang er ekspert i, hvordan de bærer sig ad.

Fascinationen skyldes til dels en lidt barnlig forkærlighed for alt det, der er vildt og eksotisk. Men den beror også på en større videnskabelig præmis.

"Dyr, der kan noget ekstremt, er ofte gode at studere, hvis vi ønsker at vide noget specifikt om en given funktion eller mekanisme i kroppen. Det er fx lettere at forstå, hvordan enorme mængder mad påvirker fysiologien, hvis vi studerer dyr, der spiser kolossale måltider," forklarer han. Idéen med den slags studier er – i al beskedenhed – at aflure naturens hemmeligheder. Den naturlige selektion har gennem millioner af år fundet en løsning på, hvordan dyr bedst muligt tilpasser sig de miljøer, de lever i. "Og den løsning virker indiskutabelt," understreger han.

Indsigten i andre arters overlevelsesmekanismer er også virkelig vigtig viden for os lidt mere sarte medlemmer af dyreverdenen. Med den i baghånden kan vi nemlig forstå menneskekroppen lidt bedre og – om alt går vel – udvikle nye og vigtige behandlingsformer, forklarer Tobias Wang.

FRA SLANGETARME TIL STÆRKE PATIENTER

Tobias Wang har i årevis været bidt af en gal slange, og selvom det kødædende krybdyr ikke er hans yndlingsdyr – sådan et har han faktisk slet ikke – er han dybt fascineret af dets særlige fysiologi.

"Når slangen efter flere måneders faste indtager et kæmpemåltid, skal hele fordøjelsessystemet genopbygges på ny. Det sker i en vildt kompliceret proces, hvor alle kroppens celler og organer bliver involveret," fortæller han og uddyber:

"Og nu har vi så opdaget, at slangens tarm frigiver et signalstof, formentlig et hormon, lige så snart den begynder at spise igen – et stof, der øjeblikkeligt sætter gang i hele kroppens muskelopbygning."

Ud over at få et stort forskerherte til at slå lige dét hurtigere kan den nye opdagelse forhåbentlig også komme til at reducere tiden i hospitalssengen for fx kræftpatienter. Mængden af muskelmasse er nemlig en essentiel faktor for udfaldet af særligt længerevarende sygdomsforløb. Jo mindre muskelmasse vi har, jo dårligere er prognosen.

"Men hvis først vi kan identificere signalstoffet og signaleringsvejen, er det måske muligt på sigt at mindske muskeltabet gennem en hormonel behandling og skabe en bedre klinisk behandling," forklarer Tobias Wang.

NYE INDSIGTER KRÆVER NYE TRADITIONER

Tobias Wang er erklæret realist og ikke begejstret for sensationsprægede overskrifter. Derfor har han næsten allergi over for et overdrevent fokus på forskningens fremtidspotentiale.

Den zoofysiologiske forskning – der ligger i grænselandet mellem biologiens og medicinens – indeholder dog vigtige perspektiver, understreger han. Men den fulde udnyttelse kræver, at flere faggrupper arbejder sammen på tværs af discipliner, og at flere forskere tør bryde med traditioners tryghed og deres forkærlighed for såkaldte 'modeldyr'.

"Vi mennesker er utroligt traditionsbundne, og det samme gælder i forskningens verden. Vi gentager ofte det, vi lærte af vores vejleder. Samtidig er der en række etiske og praktiske årsager til, at vi helst vil lave forsøg på modeldyr som mus, rotter og grise – de er simpelthen lette at holde og genetisk manipulere," forklarer Tobias Wang.

Men naturen tilbyder os en paradisisk overflod af dyr med ekstreme egenskaber, der er mere velegnede til at undersøge specifikke fysiologiske problemstillinger af relevans for os mennesker end de klassiske modeldyr.

"Og derfor er der efter min mening en uudnyttet og vigtig ressource i den her slags forskning," tilføjer han.

Foto: Martin Bubandt

HISTORISKE DAGE 2024

MØD HISTORIEN

6 SCENER, 75 Udstillere, 150 Events

ØKSNEHALLEN
9.-10. MARTS

HISTORISKEDAGE.DK

Folkeuniversitetet

Svenskerne kommer

Kronborg, Roskilde Domkirke og Gåsetårnet er kendte sjællandske historiske attraktioner. Men også på den anden side af sundet ligger mange skatte fra tiden før 1658, da Skåne var dansk. Den skånske historie er en del af den danske, og forbindelsen var også tæt efter 1660.

Af: Rasmus Friis Effersøe

Lidt uden for Lunds centrum ligger Monumentparken. Her afholdt man i middelalderen og renæssancen de skånske landsting, hvor de danske konger og tronfølgere blev hyldet. Slaget ved Lund i 1676 – et af de største og blodigste feltslag i Nordens historie – fandt også sted her.

For historiker Göran Larsson, blandt andet tidligere chef for Malmö Museer og nuværende bestyrelsesformand for Historiska Museet i Lund, indrammer Monumentparken den fælles dansk-skånsk-svenske historie.

"I middelalderens Danmark ligger kongemagtens tyngdepunkt på Sjælland, mens ærkebisen sidder i Lund. Lund var indtil 1500-tallet en slags Skånes hovedstad i kraft af at være det kirkelige centrum. Domkirken var den danske hovedkirke, og det siges, at da Dannebrog faldt ned fra himlen i Estland i 1219, blev det grebet af ærkebisen Anders Sunesen, som hængte det op i kirken. I dag sætter man altid Dannebrog op ved hans grav i domkirken den 15. juni," forklarer han.

Skåne blev svensk i 1658, men ifølge Göran Larsson fortsatte meget alligevel, som om intet var hændt. "Der fandtes bestemmelser om, at man ikke måtte have kontakt i krigstid, men ellers fortsatte livet, og

det var naturligt, at handelen fortsatte på tværs af sundet, og at man havde slægtninge og kontakter på den anden side," fortæller han.

I 1800-tallet anerkendte både den danske og svenske politiske magt hinanden og styrkede det gensidige gode forhold, men ifølge Göran Larsson var dette for folk fra Lund blot en forsættelse af status quo.

"Indtil et godt stykke ind i 1900-tallet orienterede skåninge sig mere mod Danmark. På en måde kan man betegne København som Skånes kulturelle og økonomiske hovedstad helt frem til 2. verdenskrig, mens Stockholm var den politiske hovedstad. I mange skildringer fra Lund fremgår det, at man læste Berlingske og Politiken for at holde sig opdateret, og hvis man skulle i byen og more sig, tog man til København," forklarer Göran Larsson.

"Man taler om, at der sker en forsvenskning af Skåne efter 1658, men jeg vil jo hævde, at forsvenskningen er noget, der sker med radio og tv. Der får man et fællesskab i Sverige, hvor alle ser det samme og lytter til det samme, og så opstår der en sproglig udjævning, hvor også de skånske dialekter drejer sig mere i retning mod svensk. Frem til midten af 1900-tallet giver ingen danskere eller skåninge udtryk for, at det er svært at forstå hinanden. Det er anderledes nu," slutter han.

MÆRK HISTORIEN TIL HISTORISKE DAGE

Tag med til Danmarks største festival om historie, der foregår i København den 9.-10. marts – med 6 scener, 75 udstillere og 150 events og børneunivers. En weekend, der bugner med forfatter- og forskertalks, bøger, forestillinger og musikalske indslag. I 2024 går vi særligt på opdagelse i Nordens historie. Følg med i programmet på historiskedage.dk

Efterår 2024

2423-090

På kant med demokratiet

TID: 4/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Til trods for at demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, kan autoritære og totalitære tendenser stadig findes overalt i verden. En række lande har ondt i demokratiet, og helt fundamentale demokratiske spilleregler såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed udfordres eller er allerede sat ud af spillet. Tag med på en indsigtsfuld rejse til nogle af de stater i verden, der enten flirter med det ikke-demokratiske eller har taget springet fuldt ud. Hvad er baggrunden og status lige nu?

- 04/09: **Orbán's Ungarn.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 11/09: **Khameneis Iran.** Misha Zand, cand.mag. og Iran-analytiker
- 18/09: **Erdoğan's Tyrkiet.** Deniz Serinci, cand.public. B og freelancejournalist
- 25/09: **Xi Jinpings Kina.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 02/10: **Putins Rusland.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

2423-198

60+ en ny begyndelse

TID: 4/9, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 16/9. NB! 11/9 kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Vi lever længere og bedre. Uden at det rigtig er gået op for os, har vi fået en helt ny livsfase mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere, end de selv og omverdenen forventer, og det er derfor ikke dem, men snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Men hvad skal den nye livsfase bruges til? Få forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv i den tredje alder kan være.

- 04/09: **Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'.** Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere
- 11/09: **Vendepunkter – tab, sorg og vækst (NB! kl. 17.30-19.15).** Mai-Britt Guldin, cand.psych. aut., specialist i psykoterapi og seniorforsker, Aarhus Universitet
- 18/09: **Træning og fysisk aktivitet.** Casper Søndénbroe, postdoc i sund aldring, Københavns Universitet
- 25/09: **Skønlitteratur – hvordan kan læsning give livskvalitet?** Peter Simonson, professor i europæisk litteratur, Syddansk Universitet
- 02/10: **Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (på letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 09/10: **Positiv psykologi og det meningsfyldte liv.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 23/10: **Hold hjernen skarp med kunst og kreativitet.** Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner

2423-109

Hjernen hele livet

TID: 4/9, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hjerneceller kan komme og gå, men alt i alt har vi kun én hjerne – og den skal holde hele livet. Det er komplekst at forstå, hvordan den fungerer og påvirkes af både ydre og indre faktorer livet igennem. I denne forelæsningsrække vil en række forskere lave forskellige nedslag i en menneskehjernes udvikling – fra den tidlige barndom, og til vi ser tilbage på et forhåbentlig langt og godt liv.

- 04/09: **Hvad sker der med børns hukommelse i de første år?** Trine Sonne, seniorforsker i psykologi, Aarhus Universitet
- 11/09: **Vi lærer, så længe vi lever.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 18/09: **Når hjernen bliver skadet.** Jørgen Feldbæk Nielsen, klinisk professor, overlæge og dr.med., Aarhus Universitet
- 25/09: **Sprog og hjerne.** Mikkel Wallentin, professor i kognitionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 02/10: **Depression – en hyppigt forekommende psykisk lidelse.** Søren Dinesen Østergaard, professor i psykiatri, Aarhus Universitet
- 09/10: **Godnat og sov godt – hjernen og søvn.** Ali Amidi, lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 23/10: **Vær kreativ, og hold hjernen i gang.** Lærke Egebjerg, læge og billedkunstner

2423-092

Morgenfugletur til Skjern Enge

TID: 15/9, 1 søndag, kl. 09.00-12.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Kevin Kuhlmann Clausen,
seniorforsker i faunøkologi, Aarhus
Universitet

Fugle har altid fascineret os. Mest af alt med deres evne til at flyve. Der er dog stor forskel på, hvor lange afstande fuglene tilbagelægger i løbet af et liv. Mens nogle fugle er standfugle, der bliver stort set det samme sted hele livet, trækker andre over kortere og længere afstande mellem vinterkvarterer og yngleområder. Vær med denne morgen og formiddag, når vi ser nærmere på fuglelivet i Skjern Enge i september. Vi skal høre mere om, hvilke arter der lever i området hele året, og hvilke arter der kun kommer forbi på træk. Vi skal også blive klogere på forskning i fuglene og deres bevægelser rundt i verden. Og endelig lærer vi forhåbentlig at genkende arter af fugle, vi ikke har kunnet før.

2423-200

INTERPOL og internationalt politisamarbejde gennem 100 år

TID: 2/10, 1 onsdag, kl. 17.15-20.00

PRIS: 275 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Frode Ziebell Olsen,
tidl. kriminalinspektør og forfatter

Den internationale politiorganisation, INTERPOL, så dagens lys den 7. september 1923 og markerer sit 100-års jubilæum i 2023 som en af verdens ældste globale organisationer med tilslutning fra 195 medlemslande. Hvad er forudsætningerne for internationalt politisamarbejde, hvilke principper og retsgrundlag hviler det på, hvad består det af i praksis, og hvilke fordele, ulemper og udfordringer rummer det? Gennem en lang række sagseksempler skal vi se, hvordan opklaring af kriminalitet er blevet påvirket af globale strømninger i samfundsudviklingen fra afslutningen af 1. verdenskrig til vor tid, hvor alvorlige og organiserede forbrydelser, cyberkriminalitet og terror er mere grænseoverskridende end nogensinde. Centrale begreber som forbrydelse, lov, retsvæsen og politi, jurisdiktion, monopol, suverænitet, tid og retfærdighed vil være rygraden i forelæsningsen.

2423-168

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

TID: 2/10, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: John V. Jensen, musums-
inspektør, Vardemuseerne

I besættelsens sidste måneder ankom ca. 250.000 tyske flygtninge til Danmark. Krigshandlingerne på østfronten fik nazisterne til at evakuere millioner af mennesker til det vestlige Tyskland og Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Forelæsningsen fortæller historien om de tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet i Danmark og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Historien om de tyske flygtninge har været overset, men er yderst tankevækkende og aktuel. Forelæsningsen bygger bl.a. på John V. Jensens bog 'Tyskere på flugt' i serien '100 danmarkshistorier' (Aarhus Universitetsforlag). For særvisning i Oksbøllejren og det nye museum FLUGT, tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group se side 22.

Kreative processer
kan dæmpe
symptomer på fx
stress, demens
og depression,
og samtidig er de
med til at fremme
koncentration. Læge
og billedkunstner
Lærke Egefjord
fortæller om hjernen
og kreativitet.
Se side 20.

Tag med til Århundredets Festival i Aarhus 8.-17. marts

SE SIDE 28-33 OG LÆS MERE PÅ AARHUNDRETSFESTIVAL.DK

2423-169

Særomvisning: Danmarkshistoriens største flygtningelejr og det nye museum FLUGT

TID: 5/10, 1 lørdag, kl. 13.30-15.30

PRIS: 240 kr. inkl. entré

STED: FLUGT, i foyeren ved hovedindgangen, Præstegårdsvej 21, 6840 Oksbøl.

NB! Deltagerne sørger selv for kørsel

UNDERVERS: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge, som ikke havde mulighed for at vende hjem. Dermed var den en overgang Danmarks femtestørste by. Lejrens historie er fyldt med skæbner – nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område, herunder flygtningekirkegården, hvis knap 2.000 navne maner til eftertanke, og så skal vi selvfølgelig også se det nyåbnede museum FLUGT med museumsbygning tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group. For optaktsforelæsning om de tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr i Oksbøl se side 21.

2423-116

Nazisternes sidste tilflugt

TID: 9/10, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVERS: Hans Christian Davidsen, forfatter og kulturelledende, Flensborg Avis

Tysklands betingelsesløse kapitulation 8. maj 1945 regnes sædvanligvis for afslutningen på 2. verdenskrig i Europa. Men Det Tredje Rige havde faktisk et to uger langt efterliv lige syd for den dansk-tyske grænse. Som hovedsæde for en nazistisk regering ledet af admiral Karl Dönitz blev Flensborg tilflugtssted for mellem 2.000 og 3.000 nazister, som havde forladt deres poster i de sidste uger af krigen – herunder topfigurer som Heinrich Himmler og Auschwitz-kommandanten Rudolf Höss. I Flensborg gik de under jorden eller blev udstyret med nye identitetspapirer for at kunne fortsætte flugten ud af Europa. Samtidig fortsatte Dönitz-styret nådesløst med at henrette unge, menige soldater for faneflugt, på trods af at krigen i Europa var forbi. Vær med, når Hans Christian Davidsen, forfatter til bogen 'Nazisternes sidste tilflugt' (Forlaget Hovedland) og kulturelledende på Flensborg Avis, fortæller om de dramatiske uger i Flensborg ved krigens afslutning.

2423-101

Da livet opstod

TID: 9/10, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVERS: Emil Laust Kristoffersen, postdoc på Interdisciplinary Nanoscience Center, Aarhus Universitet

For omkring 4,5 milliarder år siden drøede to planeter sammen og skabte Jorden. Over millioner af år blev brandvarm vanddamp drypvis til havene, og nogenlunde samtidig opstod livet på Jorden. Men hvordan startede det hele? Hvad definerer liv, og under hvilke omstændigheder kan det opstå? DNA-analyser tegner et slægtskab mellem alt liv, og ved roden af stamtræet findes den sidste universelle fælles forfader til alt liv på vores klode. Men her stopper sporet. Vi kan ikke se processerne, der ledte til livet. I stedet må vi kigge dybt ind i cellerne for at forstå, hvordan livet opstod. Forelæsningen er baseret på bogen 'Da livet opstod' i serien 'ScienceFaction' fra Aarhus Universitetsforlag (udgives efteråret 2024).

2423-228

Mellemøsten – aktuelle udfordringer og perspektiver

TID: 9/10, 8 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Mellemøsten er i krise. 1990'ernes fredsproces og det arabiske forår i 2011 er historie. Regionen er splittet og præget af mangfoldige problemer: forstærkede autoritære tendenser i mange af staterne, svage alliancer uden for regionen, dramatisk vandmangel, interne konflikter, voldelige religiøse bevægelser, sekteriske modsætninger og enorme flygtningestrømme. Hvilke udfordringer er de mest centrale, og hvad synes at være perspektiverne for denne kriseramte region? Det forsøger en række mellemøstforskere at give nogle bud på ved både at se på regionen som helhed og de mest relevante problemers særlige karakter. Forelæsningsrækken kaster lys over Mellemøsten og inviterer dig til at blive klogere på Europas nærområde mod syd og sydøst og kaster desuden et blik på regionens umiddelbare naboer mod øst, hvor Taleban-bevægelsen igen har magten i Afghanistan.

- 09/10: Oprør og alliancer – Mellemøsten efter det arabiske forår.** Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 23/10: Europas forhold til Nordafrika og Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 30/10: Vandmangel og klimakrise.** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 06/11: Iran i dag.** Rasmus Christian Elling, lektor i tværkulturelle- og regionale studier, Københavns Universitet
- 13/11: Mellemøsten og Tyrkiet – aktuelle udfordringer.** Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet
- 20/11: Taleban-bevægelserne i Afghanistan og Pakistan – og hvilken rolle spiller religion?** Mona Kanwal Sheikh, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 27/11: Rivaliseringen mellem Iran og Saudi-Arabien – konsekvenser i Mellemøstens svage stater.** Maria-Louise Clausen, seniorforsker, DIIS
- 04/12: Migrationskrise og flygtninge i Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2423-142

Nudging og adfærdsindsigter

TID: 18/9, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jesper Elbæk Jensen, behavioural analyst, iNudgeyou

Hvordan får man folk til at spise sundere, agere mere miljørigtigt og køre sikkert i trafikken? Forbud, fedtafgifter og fartbøder er klassiske værktøjer, men en prisstigning resulterer ikke altid i skrabet smør på brødet, og muligheden for en fartbøde får ikke alle til at løfte foden fra speederen. Nudging er et værktøj til adfærdsforandring. Et 'nudge' er et velment puf i den rigtige retning. I praksis kan det fx være farvede fodspor på gaden, der fører til en skraldespand. Nudge-tilgangen bygger på indsigter fra adfærdsøkonomien og kognitiv psykologi, der viser, hvordan det er muligt at påvirke adfærd uden brug af, eller som supplement til, de klassiske reguleringsstrategier: information, incitamentsstyring og direkte regulering. Bliv klogere på nudge-tilgangen til adfærdsforandring i teori og praksis, og få indblik i noget af den nyeste viden på området.

2423-108

Tarmen – fra ende til anden

TID: 23/10, 2 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Vores tarmsystem er afgørende for vores liv og velvære. De seneste år har forskningen i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Tarmen har en utroligt kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Tarmens bakterieflora beskytter os mod al mulig ondskab og kan muligvis påvirke, om vi fx bliver tykke eller udvikler kræft. Bliv klogere på tarmsystemet, når to eksperter gennemgår tarmens funktion, de mest almindelige forstyrrelser af tarm og afføring og ernæringens betydning for tarmen.

- 23/10: Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm-lidelser**
- 30/10: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital**

2423-091

Tre værker du bør kende

TID: 23/10, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Vær med, fordi du vil have en ny vinkel på et værk, du allerede kender. Eller bare fordi du er nysgerrig.

- 23/10: Tre film, du bør se.** Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
- 30/10: Tre kunstværker, du bør kende.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør
- 06/11: Tre bøger, du bør læse.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRNERNE

Lyt til forskerne
 som podcasts
 i programmerne
 'Kraniebrud' og
 'Vildspor'

2423-114

Hvad enhver bør vide om filosofi

TID: 23/10, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

For de gamle grækere opstod filosofien af en beundrende undren over den verden, de levede i. Denne undren er ikke forbeholdt filosofferne, men vedrører alle mennesker til alle tider. Selv de mest grundlæggende filosofiske spørgsmål er spørgsmål, som vi alle formentlig har undret os over på et tidspunkt i vores liv: Hvad er det for en verden, jeg lever i? Hvilket slags menneske bør jeg være? Deler andre min erfaring? Hvad er det rigtige at gøre? Få svar på disse spørgsmål og mange flere, når udvalgte filosoffer danner grundlaget for en introduktion til filosofiens væsentligste discipliner og vigtigste tanker.

23/10: Det værende: Platon, Aristoteles og Thomas Aquinas. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

30/10: Erkendelse: René Descartes, David Hume og Immanuel Kant. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

06/11: Det, der viser sig: Martin Heidegger, Hannah Arendt og K.E. Løgstrup. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet

13/11: Eksistens: Søren Kierkegaard, Friedrich Nietzsche og Simone de Beauvoir. Tone Grosen Dandanell, højskolelærer i filosofi, Testrup Højskole

20/11: Det logiske: Aristoteles, Gottlob Frege og Ludwig Wittgenstein. Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

27/11: Det gode og det rigtige: Aristoteles, Immanuel Kant og Bernard Williams. Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

2423-102

Temaaften om Michael Kvium

TID: 23/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

Michael Kviums værker har givet anledning til mange diskussioner siden debuten i 1980'erne. Med sine forvrængede menneskefigurer og ildevarslenende scenarier har han skabt et genkendeligt univers, som de færreste helt kan ignorere. Denne aften vil ph.d. i kunsthistorie Kamma Overgaard Hansen præsentere Kviums kunst med afsæt i temaerne blindhed, karikatur, katolicisme og forfald. Alle temaer, der går igen gennem Kviums lange oeuvre og er med til at cementere hans særlige status i nyere dansk kunsthistorie. Når overskriften er Michael Kvium, vil aftenen undgåeligt stå i maleriets tegn. Men Kvium vil også blive præsenteret som tegner, grafiker, billedhugger, performer og filmmaker.

2423-240

Forstå verden – med historien

TID: 23/10, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Historien er en uundværlig erfaring, når vi prøver at forstå de forandringer, der sker i verden i dag: Hvorfor er det amerikanske demokrati i krise? Er Kina på vej til at blive en ny stormagt? Hvorfor har Rusland invaderet Ukraine? Og hvad foregår der egentlig på det afrikanske kontinent i dag? Vær med, når en række eksperter tager os med til nogle af de lande og områder i verden, der i dag undergår historiske forandringer, og giver deres bud på, hvilke begivenheder og udviklinger i deres fortid, det er afgørende at kende til for at forstå nutiden.

23/10: USA. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

30/10: Kina. Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet

06/11: Mellemøsten. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

13/11: Rusland og dets naboer. Niels Bo Poulsen, militærhistoriker samt leder af Institut for Strategi og Forsvarsstudier, Forsvarsakademiet

2423-106

God vejrtrækning: En vej til mental sundhed

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Stress og angst kan ramme alle i både små og store doser. Men vidste du, at evolutionen har udstyret os alle med en 'stopknap', der kan dæmpe stress og øge mental sundhed? Det handler om din vejrtrækning. Ved at fokusere på vores vejrtrækning kan vi aktivere kroppens naturlige beroligelsessystem og reducere 'kamp-eller-flugt'-responsen. Bliv klogere på, hvad der sker i hjernen, nervesystemet og kroppen, når vi er stressede, og hvordan bevidst vejrtrækning kan være en nøgle til øget mental sundhed. Prøv forskellige vejrtrækningsøvelser, og hør, hvordan teknikkerne kan integreres i dagligdagen, både som reaktion på akut stress og som en forebyggende praksis.

2423-107

Litteraturterapi – magien ved at læse og skrive

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Karen Margrethe Schifter Kirketerp, cand.psych. aut.

Litteratur er et enestående medie med en helt særlig kraft til at overskride grænser og udvide livsverdener. Vi reagerer og oplever følelser, i takt med at vores øjne glider over ordene. Litteraturen kan vise os ting, vi ellers ikke ville have oplevet. Med det blanke papir kommer også en unik mulighed for at undersøge og placere vores egne indre verdenskort og skabe en mulig 'verbal kremation' af svære oplevelser. Inden for psykologiens verden viser forskning, at litteratur bl.a. kan medvirke til stressforløsning, styrket analytisk tænkning, udvidet selvforståelse og -refleksion samt øget empati. Denne dag dykker vi ned i nogle af de psykologiske aspekter og effekter ved at læse og skrive litteratur.

2423-105

Skriv lettere end du tror

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVERS: Maria Larsen, journalist, kommunikationsrådgiver og forfatter, Mellem Linjerne

Skriver du dig frem til budskabet i din tekst? Eller har du overblik over det, inden du sætter dig til tastene? Uanset hvordan du arbejder, kan du få det lettere og sjovere med at skrive. At skrive er et håndværk, alle kan blive bedre til. Ved at blive bevidst om tre vigtige faser fra blankt papir til færdig tekst: Tænk + Skriv + Rediger, kan du komme til at skrive hurtigere og bedre. Gennem oplæg og øvelser får du indblik i de enkle og konkrete redskaber til alle faser af skriveprocessen. Dagen er relevant for alle, der gerne vil have inspiration til at skrive hurtigere, få det sjovere undervejs og skrive tekster, der fænger, uanset om det er mails, notater, nyhedsbreve, artikler eller rapporter.

2423-005

Tredje generations coaching

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVERS: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportpsykologi, Københavns Universitet, og gæsteprofessor på CBS/ Master of Public Governance

Ønsker du at få indblik i den nyeste og banebrydende udvikling inden for coaching, og er du parat til at tænke dialoger og samtaler på en ny måde? Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Coaching kan hjælpe til at skabe ny viden og mestring af sociale forhandlinger. Dagen dykker ned i coaching og coachingspsykologiens verden og beskæftiger sig med aktuell samfundsforskning, nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab.

2423-216

Myter – den moderne genlyd af gamle fortællinger

TID: 20/11, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVERS: Karen Bek-Pedersen, ph.d. i kulturhistorie, forfatter og ekstern lektor, Aarhus Universitet

Myter kan være sjove og underholdende at stifte bekendtskab med, men er de egentlig troværdige eller blot farverige fortællinger? Ordet 'myter' henviser ikke kun til fejlagtige og farverige forestillinger, men også til fortællinger om, hvordan verden hænger sammen og er opstået. Du kender måske myterne om de olympiske guder i græsk mytologi, Thors hammer eller om Moses, der delte vandene. Selvom myterne ofte er urgamle, er de relevante for os i dag og påvirker vores kulturer, identiteter og selvforståelser. Bliv klogere på, hvad myter betyder, hvordan de opstår, og hvorfor vi bør tage myter alvorligt – uanset hvor gamle de er.

Litteraturen har en særlig kraft. Vær med, når litteraturhistoriker Anne Valbjørn Odgaard går på opdagelse i tre skelsættende værker. Eller når vi dykker ned i de psykologiske aspekter ved at læse og skrive litteratur. Se side 23 og 24.

Ruslands nye patrioter er klar til krig – og et rent lokalmiljø

Der er så meget, vi ikke forstår. Og Rusland er noget af det. Men måske kan vi alligevel få en lidt bedre idé om vores enorme nabo i øst ved at holde øje med deres foranderlige fædrelandskærlighed.

Af: Brian Traantoft Rasmussen

"Rusland er i dag mere autoritært end i slutningen af 1980'erne. Der er sket et tilbageslag til dengang, hvor Sovjetunionen svingede taktstokken. Russerne er simpelthen længere væk fra os, end vi troede – og det har overrasket eksperter verden over."

Sådan opsummerer Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker fra DIIS, situationen i kølvandet på Putins invasion af Ukraine. Og han ved, hvad han taler om. Rusland og udviklingen i det postsovjetiske rum går som en rød tråd gennem hans alsidige karriere, der begyndte i årene efter Sovjetunionens kollaps.

Forskernes forundring – der visse steder tangerer opgivelse – betyder dog ikke, at vi skal forvise studier af russiske forhold til historiens mødning. Måske snarere tværtimod, mener han.

Rusland er stadig lige rundt om hjørnet, og når bjørnen brøler, sender det rystelser gennem Europa. Derfor må vi fortsat forsøge at forstå de mekanismer, der driver krigen og former Rusland. Og ifølge Flemming Splidsboel Hansen bør vi stille skarpt på den særegne russiske patriotisme.

VILJEN TIL KRIG

Officielt er der ingen ideologi i Den Russiske Føderation. Det forbyder forfatningen fra 1993. Men alle er enige om, at skulle der være en, ville det være patriotisme. Det har Putin nævnt ved flere lejligheder, og i årevis har han da også spillet på den patriotiske loyalitetsfølelse i sit forsøg på at mobilisere befolkningen til både civil og militær handling, forklarer Flemming Splidsboel Hansen.

"Jeg har bl.a. undersøgt militarisme og patriotisme i det russiske samfund, og hvor militarismen kan ses som evnen til at gå i krig, at man ser krig som noget ønskværdigt og derfor forbereder sig på den, kan patriotismen ses som viljen til at gå i krig og ofre sig for fællesskabet," forklarer han.

Rusland er i krig i Ukraine, og de forbereder sig på at blive ved. I det russiske statsbudget for 2024 er der afsat 40 % til forsvaret. Til sammenligning får socialområdet 20 %.

Samtidig udrulles patriotismen for fuld udblæsning overalt i Rusland, fra skolebøger og skulpturer til politiske taler og populærkultur. "Det er en 360-graders dækning," forklarer forskeren fra DIIS.

Men noget tyder på, at myndighedernes propagandaprojekt går mere trægt end forventet. Flemming Splidsboel Hansens nyeste forskning indikerer i hvert fald, at der, trods en generelt udpræget støtte i befolkningen, findes en ret begrænset vilje til at gå i krig blandt særligt kultureliten og de unge russere. De støtter måske krig, men ser helst, at andre gør det beskidte arbejde ved fronten.

MILJØ-PATRIOTERNE

De seneste år har en ny forståelse af patriotisme vundet indpas i Rusland. Ifølge meningsmålingerne er en patriot nu i høj grad en, der bekymrer sig om den russiske natur. I popularitet tangerer dén tolkning idéen om patriotisme som viljen til krig.

"Det har skabt en ny socialpolitisk virkelighed, hvor landets ledere bl.a. må tage stilling til, hvordan de vil rydde op efter Sovjetunionens absurde forurening. Derfor så vi også en Putin før krigen, der talte om vigtigheden af miljøplaner og affaldssortering," forklarer Flemming Splidsboel Hansen. Det russiske samfund er simpelthen nået til et punkt, hvor miljøspørgsmålet er uundgåeligt.

Men bevægelsen udfordrer tanken om opofrelse for det større fællesskab, uddyber han. For selvom miljø-patrioterne også kæmper for de russiske skove, brusende floder og kæmpe bjerge, er deres primære formål at skabe sunde og bæredygtige miljøer lige der, hvor de selv og deres familier bor.

Flemming Splidsboel Hansen understreger, at den traditionelle forståelse af patriotisme generelt har genvundet terræn med krigen i Ukraine, men han tror på, at individualismen og miljøhensynet vil fylde mere og mere i det lange løb.

"Og hvis det sker, og det på den anden side af krigen derfor bliver sværere at mobilisere sind og soldater, kan miljø-patriotismen måske afføde en helt ny geopolitisk virkelighed," afslutter han.

NORDEN

ÅRHUNDREDETS FESTIVAL RETTER BLIKKET MOD NORD

Der er mange bånd de nordiske lande imellem. Havet har været centralt og har skabt relationer, udsyn og velstand. Og krige, kongehuse, samhandel, ekspeditioner, giftermål og broforbindelser har formet fortællingen. I dag er nogle af de nordiske kendetegn små åbne velfærdsstater, høj tillid og lykke, stor og verdenskendt musik, arkitektur, kunst og litteratur samt en restaurantscene, der er blandt de bedste i verden. Vi deler udfordringer såsom klimaforandringer, omstilling til vedvarende energi, aldrende befolkninger og sikkerhed.

I løbet af ti festival dage kan du bl.a. spise, lytte, danse, drikke, se og vandre dig igennem det nordiske tema. På de følgende sider finder du et udpluk af festivalens mange arrangementer, og der kommer hele tiden flere til på aarhundredetsfestival.dk.

Festivalen realiseres i 2024 med støtte fra Aarhus Kommune, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, Stibofonden og Nordea-fonden.

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

08–17 MAR
2024

FESTIVALEN REALISERES MED STØTTE FRA:

AARHUS JAZZ ORCHESTRA PRÆSENTERER: JAZZ MELLEM LINJERNE FEAT. PETER LAUGESSEN OG ANNE GREEN MUNK

Digter Peter Laugesen sættes denne aften i stævne med forfatter og postdoc i litteraturhistorie Anne Green Munk og Aarhus Jazz Orchestra. En koncert, der mest af alt minder om en musikalsk og poetisk totaloplevelse, hvor publikum bliver taget med gennem lyrikkens og Nordens møder med jazzen gennem den nordiske kulturhistorie. Oplev en levende legende optræde med et af landets førende bigbands.

HOLD-NR.: 2411-460 ♦ **TID:** FREDAG 8/3, KL. 19.00-21.00 ♦ **STED:** AARHUS UNIVERSITET ♦ **PRIS:** 240 KR., STUDERENDE 120 KR. ♦ **MEDAR-RANGØR:** AARHUS JAZZ ORCHESTRA

VERDENS LYKKELIGSTE FOLK?

Sammen med vores nordiske naboer, er vi danskere tilsyneladende blandt verdens lykkeligste. Vi er dog også et folk, der er påvirket af mental mistrivsel. Mange får diagnoser som angst og depression, og brugen af psykiatrisk medicin er høj. Hvordan skal vi forstå den komplekse udvikling? Hvad er lykke? Og hvad betyder det at få en diagnose? Bliv klogere med lykkeforsker og professor i økonomi Christian Bjørnskov og speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri Jakob Ørnberg. Journalist Bjørg Tulinius er vært.

HOLD-NR.: 2411-447 ♦ **TID:** FREDAG 8/3, KL. 19.00-21.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

PÅ VERDENSTURNÉ MED DEN NORDISKE MODEL

Begrebet 'den nordiske model' er velkendt i Norden. Det påkalder sig både stolthed og nu og da konflikt. Men den nordiske model er også et globalt begreb, som har inspireret modsatte visioner – en attraktiv fremtid eller en region under forfald. Disse billeder af Norden har skabt nye definitioner af den nordiske model og affødt en udveksling af nordiske idéer, traditioner og personer ud over regionens grænser. Men hvad betyder disse historiske udvekslinger for begrebet i dag? Postdoc Byron Zachary Rom-Jensen giver dig et overblik.

HOLD-NR.: 2411-456 ♦ **TID:** LØRDAG 9/3, KL. 13.00-15.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR. ♦ **NB:** PÅ LET-FORSTÅELIGT ENGELSK

KAN TANG REDDE VERDEN?

En opskaleret og bæredygtig tangproduktion kan måske i fremtiden bidrage til at løse nogle af verdens mest presserende udfordringer: klimaforandringerne, den globale folkesundhed, sult, mangel på materiale og biodiversitetskrisen i havene. Men hvad er det ved tang, der gør det brugbart i så vidt forskellige situationer? Denne dag vil Annette Bruhn, seniorforsker i marin økologi, gøre dig klogere på de mange fascinerende egenskaber ved tang. Vi trækker også udendørs og kigger nærmere på de tangarter, der lever i Aarhusbugten.

HOLD-NR.: 2411-439 ♦ **TID:** LØRDAG 9/3, KL. 13.00-15.00 ♦ **STED:** AARHUS INTERNATIONAL SEJLSPORTSCENTER ♦ **PRIS:** 200 KR., STUDERENDE 100 KR. INKL. KAFFE/TE AD LIBITUM

KÆRS KUNSTKAFÉ: EDVARD MUNCH – BAG OM 'SKRIGET'

Edvard Munch er en af de mest berømte malere overhovedet. Men Munch er meget mere end 'Skriget' og 'Madonna'. Denne eftermiddag får kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær besøg af Lucas Haberkorn, der er samlings- og forskningschef på Museum Jorn og en af landets største kendere af symbolismens mester Edvard Munch. De to kunsthistorikere går på opdagelse i Munchs værker – belyst med nedslag i et langt kunstnerliv.

HOLD-NR.: 2411-489 ♦ **TID:** LØRDAG 9/3 KL. 13.00-15.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 200 KR. INKL. KAFFE/TE OG KAGE

DRIKKEKULTUR I NORDEN – ØLSMAGNING PÅ HANTWERK

SKÅL! I mere end tusind år har dette ord gjaldet over bordene, når vi nordboere har samlet os om de alkoholiske drikke. Norden har en lang, fælles historie med druk. Men allerede i vikingetiden og middelalderen blev danskerne fremhævet som et usædvanligt drikfældigt folkefærd. Og vi diskuterer stadig, hvilken nordisk nation der drikker mest. Vær med, når historiker Kasper Holdgaard Andersen gennem fem historiske nedslag gør os klogere på nordisk drikkekultur. Undervejs skyller vi historien ned med smagsprøver på fem lækre øl fra bryggeriet Humleland.

HOLD-NR.: 2411-467 ♦ **TID:** SØNDAG 10/3, KL. 14.30-17.00 ♦ **STED:** HANTWERK ♦ **PRIS:** 240 KR. INKL. ØLSMAGNING

FOREDRAGSKONCERT: KLAVERMUSIK AF NIELSEN, GRIEG OG GLASS

Kom og lyt til fortællende, nordisk klavermusik. Der er lagt op til en stemningsfuld aftenkoncert i Pianokompagniets værksted med pianisten Jakob Alsgaard Bahr og musikhistorikeren Leif V.S. Balthzersen, der introducerer musikken. På programmet er værker af nordiske komponister som Carl Nielsen, Edvard Grieg og Louis Glass.

HOLD-NR.: 2411-408 ♦ **TID:** TIRSDAG 12/3, KL. 19.30-20.30 ♦ **STED:** PIANOKOMPAGNIETS VÆRKSTED ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

SOCIALDEMOKRATISME

Vi ser tilbage i historien og afdækker, hvorfor socialdemokratismen har trivedes i Norden, mens vores sydlige naboer ofte har fulgt andre veje. Er der en særlig nordisk essens i denne politiske bevægelse, eller er det blot et produkt af unikke historiske omstændigheder? Historiker Bertel Nygaard inviterer dig til at tænke kritisk om socialdemokratisme i Norden i et foredrag med musikalske overraskelser og fællessang.

HOLD-NR.: 2411-496 ♦ **TID:** ONSDAG 13/3, KL. 16.30-18.30 ♦ **STED:** STUDENTERHUS AARHUS ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

KONGERÆKKEN LIVE – STORE NORDISKE KRIG

Under Store Nordiske Krig kom Danmark til at spille en nøglerolle i den udvikling, der gjorde Rusland til Østersøens stærkeste magt. Hør, hvordan det kan være i Kongerækken hos Politiken Histories foredrag om Store Nordiske Krig – en krig, som Danmark nok vandt, men hvor sejrens frugter ikke stod mål med ofrene. Historiker, redaktør og podcastvært Hans Erik Havsteen og ansvarshavende chefredaktør på Politiken Historie Anders Olling udlægger teksten, når den populære podcast går live.

HOLD-NR.: 2411-436 ♦ **TID:** ONSDAG 13/3, KL. 16.30-18.30 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

FAR I FORANDRING

Mandeidealet i Norden er under forandring. Det afspejles særligt i mandens rolle som far. Flere mænd er i dag mere nærværende i deres børns liv, og særligt den unge generation af nye fædre ønsker at indgå i forældreskabet på lige fod med deres partnere. Vær med, når formand for Forum for Mænds Sundhed, psykolog Svend Aage Madsen sammen med forfatter Victor Boy Lindholm dykker ned i et mandeideal i forandring og reflekterer over, hvad denne udvikling betyder for rollen som far. Samtalen modereres af Noa Kjærsgaard Hansen.

HOLD-NR.: 2411-449 ♦ **TID:** ONSDAG 13/3, KL. 17.00-18.30 ♦ **STED:** MUSEUM KØN ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

VIDENSBIF: FORCE MAJEURE – MED INTRODUKTION VED RUNE LYKKEBERG

"Et karaktermord på kernefamiliens selvoptagethed og på det mandlige ego." Sådan skrev Dagbladet Informations anmelder om svenske Ruben Östlunds film 'Force Majeure', der siden blev hædret med en pris i Cannes. Denne aften kan du se eller gense Östlunds prisvindende familiedrama. Chefredaktør ved Dagbladet Information Rune Lykkeberg holder indledende et oplæg om filmens temaer og de spørgsmål, den rejser om det moderne menneske.

HOLD-NR.: 2411-350 ♦ **TID:** ONSDAG 13/3, KL. 19.00-21.30 ♦ **STED:** ØST FOR PARADIS ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

FORMIDDAGSCAFÉ PÅ KØN: MAGTFULDE KVINDER I NORDENS HISTORIE

Fortidens magtfulde kvinder findes i disse år frem fra historiens gemmer. Mange har stiftet bekendtskab med kæmpesuccesen 'Kvinde kend din historie', fulgt med i DR-serien 'Gåden om Thyra' eller set Trine Dyrholm i rollen som Margrete I. Men hvorfor er vi i dag så optaget af fortidens magtfulde kvinder? Tag med i historieskrivningens maskinrum, når historiker Lone Kølle Martinsen og forfatter til bogen 'Damer der var for meget' Sara Alfort i samtale med historie- og kongehuskorrespondent ved DR Cecilie Nielsen diskuterer, hvorfor og hvordan vi bedst fortæller historien om fortidens kvinder.

HOLD-NR.: 2411-495 ♦ **TID:** TORSDAG 14/3, KL. 10.00-12.00 ♦ **STED:** MUSEUM KØN ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR. INKL. EN KOP KAFFE

FESTIVALÅBNING PÅ ARKITEKTSKOLEN AARHUS: NATUR, KUNST OG ARKITEK- TUR MOD NORD

Uanset hvor i Norden man bor, har naturen påvirket kulturen. Det kommer til udtryk i vores måder at bo på, i kunsten og i vores natursyn. Denne aften tager vi livtag med naturen i tre skarpe foredrag i selskab med lektor på Arkitektskolen Aarhus Katrina Mørstrand Wiberg, cand.mag. i kunsthistorie Amalie Grubb Martinussen og professor i biodiversitet Rasmus Ejrnæs. Aftenen krydres med fællesspisning i folkekøkkenstil.

HOLD-NR.: 2411-454 ♦ **TID:** LØRDAG 9/3, KL. 17.00-21.30 ♦ **STED:** ARKITEKTSKOLEN AARHUS ♦ **PRIS:** 275 KR. INKL. FÆLLESSPISNING ♦ **MEDARRANGØR:** ARKITEKTSKOLEN AARHUS

LINN ULLMANN OG ANNE GREEN MUNK PÅ AARHUS TEATER

Linn Ullmann er en af disse års mest fremtrædende forfattere i Norden. Hun er halvt nordmand, halvt svensker og har indtil nu udgivet syv romaner. De to seneste romaner 'De urolige' og 'Pige, 1983' blev begge nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris. I sine bøger bruger Ullmann ofte selvoplevet stof, men selv når oplevelserne virker hårde, fornemmer man humor og intellektuel distance til stoffet. Ullmann ser på verden med et grundigt og kærligt blik og inddrager både forskning og inspiration fra andre forfatteres værker i sin skrivning. Oplev hende i samtale med litteraturhistoriker Anne Green Munk.

HOLD-NR.: 2411-371 ♦ **TID:** MANDAG 11/3, KL. 19.00-21.00 ♦ **STED:** AARHUS TEATER ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR. ♦ **MEDARRANGØR:** AARHUS TEATER

ÅRHUNDREDETS FESTIVAL

THE SCIENCE OF FERMENTATION WITH DAVID ZILBER

In the production of many of our everyday staples, such as beer, rye bread, and dairy products, fermentation plays a central role in the process. But it's equally essential in more distinctive dishes like Sweden's "surströmming" and the Faroe Islanders' "ræstkød." Fermentation is an ancient technique that in recent years has been embraced and refined at top restaurants all over the world. We've invited fermentation chef and researcher David Zilber, who operates his own laboratory kitchen at DTU Science Park. Formerly, he headed Noma's fermentation laboratory, where he conducted groundbreaking research into the microbial foundation of food.

HOLD-NR.: 2411-372 ♦ **TID:** TORSDAG 14/3, 19.00-21.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

SPIS DIG GENNEM DET NYE NORDISKE KØKKENS STOR- HED OG FALD

Det nye nordiske køkken kan i 2024 fejre 20-års jubilæum. Konceptet har været en succes i forhold til at sætte Norden, og særligt Danmark, på det gastronomiske verdenskort. Men hvad er det nye nordiske køkken egentlig, og hvilke værdier er det båret af? Og hvordan har det ændret den danske madkultur? Gennem fire foredrag og en lækker 4-retters middag fra MALT Restaurant & Lounge vil adjunkt og madforsker Jonatan Leer tage dig fra den nordiske gastronomis storhedstid og frem til i dag, hvor hipstermadkulturen, streetfood-koncepter og det globale køkken har gjort deres indtog.

HOLD-NR.: 2411-438 ♦ **TID:** TORSDAG 14/3, KL. 18.00-21.00 ♦ **STED:** MALT RESTAURANT & LOUNGE ♦ **PRIS:** 900 KR. INKL. MIDDAG OG DRIKKEVARER

FORMIDDAGSCAFÉ PÅ KØN: VI TAGER TEMPERATUREN PÅ LIGESTILLINGEN I NORDEN

Vi forestiller os ofte de nordiske velfærdsstater som nogle af de mest ligestillede i verden: Her går både mænd og kvinder på arbejde, både mor og far kan gå på barsel, man får løn efter evne og ikke køn. Men er vi reelt så ligestillede, som vi tror? Og hvorfor overhaler vores nordiske naboer Danmark på ligestillingsområdet? Professor i økonomi og tidligere leder af Løstrukturkomiteen, Torben M. Andersen, og professor emeritus ved Institut for Politik og Samfund, Anette Borchorst, tager temperaturen på ligestillingen i de nordiske lande.

HOLD-NR.: 2411-477 ♦ **TID:** FREDAG 15/3, KL. 10.00-12.00 ♦ **STED:** MUSEUM KØN ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR., INKL. EN KOP KAFFE

SILENT GROOVE – DANS DIG GENNEM NORDENS STØRSTE HITS

Genoplev nogle af de største nordiske hits fra ABBA til Aqua, når lektor i musikvidenskab Mads Krogh introducerer os til nordisk populærmusik. Slip din indre dancing queen fri, og skrål med på Barbie Girl, når danseinstruktør Ditte Liv B. Lauridsen fyrer op for festen med Silent FIT-høretelefoner på.

HOLD-NR.: 2411-441 ♦ **TID:** FREDAG D. 15/3-24, KL. 16:30-18:30 ♦ **STED:** KASERNE SCENEN ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

HVAD FISK OG CYKLING KAN LÆRE OS OM EKSISTENSEN – MØD SØREN FAUTH OG MIKKEL FREY DAMGAARD

Vi kender alle til mørket. Det findes udenfor, når de blygrå dage knap begynder, før mørket igen opløser dagen. Og mørket, fortvivlelsen og døden findes i os alle som et eksistentielt grundvilkår. Men lyset bryder frem af natten og finder også vej i tilværelsen. I denne samtale tematiserer professor i tysk Søren Fauth sammen med journalist Mikkel Frey Damgaard mørket og lyset. De skriver begge om indviklede forhold til deres fædre, selvmordet og de mørkeste sider af livet. Samtidig bruger de begge hobbyer eskapistisk som en måde at tøjle mørket. Hør, hvad fisk og cykling kan lære os om eksistensen.

HOLD-NR.: 2411-491 ♦ **TID:** FREDAG 15/3, KL. 19.00-21.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

RETSMEDICINEREN OG EFTERFORSKEREN – DRABETS GÅDER

Det mørke, rå og gådefulde univers fra Nordic Noir-kriminallitteratur, film og serier som 'Forbrydelsen', 'Broen' og 'Wallander' rammer en nerve hos mange. Både fiktionens og virkelighedens kølige drab og mordmysterier fascinerer og forarger. Denne dag stiller vi skarpt på virkelighedens drabsgåder og dykker ned i retsmediciner Asser Hedegaard Thomsen og tidligere drabschef Bent Isager-Nielsens fascinerende arbejde. Journalist Bjørn Tulinus er dagens vært.

HOLD-NR.: 2411-448 ♦ **TID:** LØRDAG 16/3, KL. 13.00-15.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

TÆNKEPAUSER LIVE: SAGA

Episke fortællinger med et stort persongalleri. Blodige krigere, nådesløse kvinder, farefulde togter og mystiske og overnaturlige væsener. De islandske sagaer er gennemsyret af drama – noget, der med garanti har fanget tilhørerne i fortællingernes samtid, men som også er populært i dag, hvor sagaerne har ramt streamingtjenesterne. Men hvorfor er sagaerne stadig aktuelle for os i dag? Vær med, når vi træder i sagaernes fodspor til en festlig aften med mad, viden, teater og talkshow. Vi skal opleve sagaerne vakt til live på scenen og høre Pernille Hermann, lektor i nordisk sprog og litteratur, i samtale med aftenens vært, journalist og komiker Sebastian Dorset.

HOLD-NR.: 2411-478 ♦ **TID:** LØRDAG 16/3, KL. 18.30-21.30 ♦ **STED:** STUDENTERHUS AARHUS ♦ **PRIS:** 250 KR. INKL. ET MÅLTID MAD

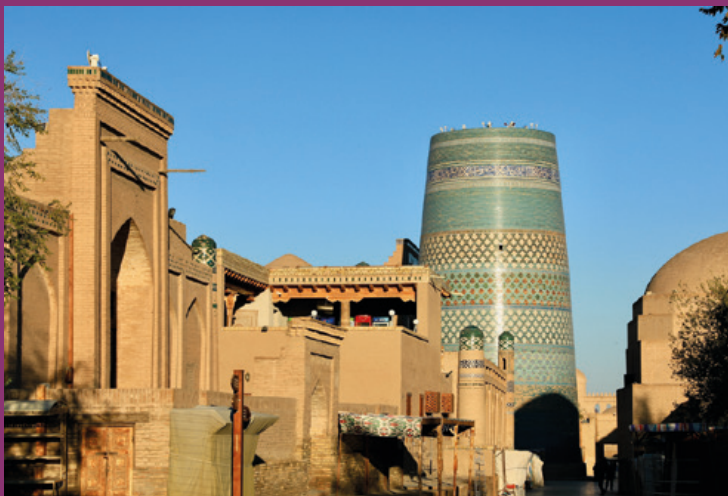
ISENS HEMMELIGHEDER

Dybt nede i den grønlandske indlandsis gemmer sig en uvurderlig viden om fortidens klima 250.000 år tilbage i tiden. Ved at bore de 3 km dybe iskerner ud af indlandsisen kan vi blive klogere på klimaets udvikling gennem tiden og dermed blive bedre til at forudsige fremtidens klima. Hør om professor i glaciologi Dorthe Dahl-Jensens arbejde med borerne i Grønland. Sammen med sine kollegaer hiver hun store mængder information ud af de krystallklare skiver af is.

HOLD-NR.: 2411-437 ♦ **TID:** SØNDAG 17/3, KL. 13.00-15.00 ♦ **STED:** DOKK1 ♦ **PRIS:** 160 KR., STUDERENDE 80 KR.

TILMELD DIG PÅ
AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

Opdag Verden

Uzbekistan med Ørkenens Louvre

Vores klassiske rundrejse – og et tvist i ørkenen

Vi smager det uzbekiske køkken på små, lokale familierestauranter
Opdag silkevejsbyerne Tashkent, Bukhara, Samarkand og Khiva
Vi møder de lokale på Registanpladsen og ved Shakhi Zinda

12 dage · helpension · fra 17.990 kr.

24. mar · 15. april · 9. maj · 23. maj · 28. august · 4. september m.fl.

Georgien med Svaneti

Naturperler, gastronomi og vin i Kaukasus

Unik natur og landsbyer i den bjergrige Svaneti-region
Oplev middelalderbyen Ushguli og historiske Tbilisi
Udforsk de enestående kirker, klostre og katedraler

10 dage · helpension · fra 12.990 kr.

8. juni · 29. juni · 6. juli · 13. juli · 20. juli · 17. august m.fl.

Fantastiske Vietnam

Fra Hanoi og Ha Long i nord til Mekong i syd

Spis og lav mad sammen med vores rejseleder Tuyen i hans landsby
Nyd Ha Long-bugten, hvor vi sejler og overnatter i egen junker
Oplev Hué der er UNESCO verdensarv og tidligere kejserby

16 dage · halvpension · fra 23.990 kr.

17. feb · 6. mar · 23. mar · 14. juli · 2. okt · 19. okt m.fl.

Peru med Nazca, Machu Picchu og Titicaca

Fra Andesbjergene til Mini Galapagos

Flyv over de mytiske Nazca-linjer og tag dig god tid ved Machu Picchu
Spis dig gennem Perus gastronomiske og fortryllende univers
Nyd en frokost på Taquile – øen midt i Titicacasøen

19 dage · halvpension · fra 35.990 kr.

6. marts · 28. marts · 7. april · 6. juli · 1. sep · 21. september m.fl.

Praktiske oplysninger

UNDERVISINGSSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning – medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

Folkeuniversitetet i Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning
fuau.dk / www.fuau.dk / 8843 8000

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, Visa/Dankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og billetten refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer ved tilmelding. Husk studiekort første undervisningsgang.

FOTOS OG GRAFIK

Fotos side 1, 5, 17 og 27: Martin Bubandt, side 10, 21 og 25: Martin Dam Kristensen, side 14: Moesgaard Museum, side 13: Historiske Dage, side 31: Kristin Svanaes Soot, side 31: Unsplash, side 32: Shutterstock, side 36: Tobias Nicolai. Layout og grafik: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

MAD OG DRIKKE

Det er muligt at købe kolde og varme drikkevarer og diverse snacks i forbindelse med undervisningen.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra. Vi tager forbehold for trykfejl i det trykte program.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

NORDEN

RASMUS EJRNÆS,
PROFESSOR I BIODIVERSITET

Folkeuniversitetet

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

08–17 MAR
2024